

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 7

1. Cele systemu oceniania:

Ocenianie bieżące na zajęciach języka polskiego ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie mu informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć. Ponadto:

1. Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
2. Niesienie pomocy uczniowi w samodzielnym planowaniu swego rozwoju.
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
4. Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia.
5. Umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.

2. Obszary oceniania:

1. Motywowanie	(wypowiedzi dotyczące tekstów kultury, wypowiedzi na temat przeżyć i doświadczeń ucznia, prowadzenie dyskusji, recytacje i inne).
2. Słuchanie	(rozumienie i wykonywanie poleceń, rozumienie wypowiedzi, audycji, przedstawienia teatralnego).
3. Pisanie	(prace domowe, prace klasowe, dyktanda, kartkówki, prowadzenie zeszytu przedmiotowego).
4. Czytanie	(czytanie bez przygotowania, czytanie z przygotowaniem, ciche czytanie ze zrozumieniem, czytanie z podziałem na role).
5. Korzystanie z informacji	(posługiwanie się słownikami, encyklopediami, katalogami, wyszukiwanie informacji w Internecie, weryfikowanie informacji).
6. Rozumienie pojęć	(posługiwanie się poznanymi pojęciami w praktyce).
7. Nauka o języku	(odpowiedzi, kartkówki, testy, sprawdziany).
8. Aktywność	(systematyczność, zaangażowanie, samodzielność w zdobywaniu informacji, kultura języka).
9. Inne działania	(praca w grupach, udział w akademiach i przedstawieniach, udział w konkursach, działania twórcze).

3. Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów:

1. Testy ze znajomości lektury.
2. Testy czytania ze zrozumieniem.
3. Sprawdziany literackie.
4. Wypracowania klasowe.
5. Sprawdziany gramatyczne.
6. Sprawdziany ortograficzne.
7. Kartkówki (krótkie sprawdziany wiedzy i umiejętności).
8. Prace domowe (w tym wypracowania domowe).
9. Odpowiedzi ustne.
10. Ocena głośnego czytania.
11. Recytacje.
12. Aktywność na lekcji.
13. Inne działania (praca w grupach, udział w konkursach, działania twórcze).

4. Kryteria oceniania prac pisemnych (zgodne z zasadami obowiązującymi na egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego od roku szkolnego 2018/2019)¹

Za napisanie wypracowania będzie można otrzymać maksymalnie **20 punktów**. Oceniając pracę, nauczyciel będzie przydzielał punkty w każdym z poniższych kryteriów. Z wyjątkiem kryterium 2., które jest odrębne dla wypowiedzi o charakterze twórczym i dla wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, każda praca będzie oceniana według tych samych kryteriów.

4.1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu,
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu,
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).
Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium Realizacja tematu wypowiedzi, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.	

4.2. Elementy twórcze/Elementy retoryczne

	<i>1. Elementy twórcze</i>	<i>2. Elementy retoryczne</i>
	Wypowiedź o charakterze twórczym (np. opowiadanie)	Wypowiedź o charakterze argumentacyjnym (np. rozprawka)
	Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in., czy: • narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona • wydarzenia są logicznie ułożone • fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta • lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.	Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in., czy: • argumentacja w pracy jest wnikliwa • argumenty są poparte właściwymi przykładami • argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.
5 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog,	• Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.

¹ INFORMATOR o egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego od roku szkolnego 2018/2019, Centralna Komisja Egzaminacyjna, Warszawa 2017.

	retrospekcja. • Twórcze wykorzystanie treści lektury.	
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.	• Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Narracja częściowo funkcjonalna. • Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. • Prosta fabuła.	• Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4.3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze,
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4.4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny,
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniem i akapitami tekstu,
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli,
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi.• Graficznie wyodrębnione akapity.• Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi.• Graficznie wyodrębnione akapity.• Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4.5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej,
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi.• Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

4.6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych,
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu. W ocenie nauczyciel uwzględni również liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Poprawność środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3 - 4 błędy językowe	5 - 6 błędów językowych	7 - 9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Zakres środków					
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • różnicowana składnia• różnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt

słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.					
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

4.7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel uwzględni liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

		Uczniowie dyslektyczni
2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.	Nie więcej niż 2 błędy ortograficzne.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.	4-5 błędów ortograficznych.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.	6 błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel uwzględni liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

		Uczniowie dyslektyczni
1 pkt	Nie więcej niż 5 błęd interpunkcyjnych.	Nie więcej niż 6 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.	7 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, nauczyciel oceni ją na 0 pkt.
- Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź nauczyciel przyzna 0 pkt.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, nauczyciel oceni ją na 0 pkt.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), nauczyciel przyzna 0 pkt w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach nauczyciel przyzna 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas praca, w przypadku takiego ucznia, zostanie oceniona jako niedostateczna.

Oznaczanie błędów w wypowiedzi pisemnej

Rodzaj błędu	Graficzny sposób oznaczenia	Przykład	Literowy sposób oznaczenia
błąd językowy (fleksyjny, składniowy, leksykalny, frazeologiczny, słowotwórczy)	podkreślenie linią prostą	<i>Należy ufać <u>przyjacielom</u>.</i>	jęcz.

błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	<i>Marek √ rowerem.</i>	jęcz.
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	<i>Słońce <u>gzeje</u>.</i>	ort.
błąd interpunkcyjny	znak X w miejscu brakującego znaku przestankowego lub niepoprawnej interpunkcji	<i>Obiecał X że napisze list.</i>	int.
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie słowa kołem	<i>Należy ufać <u>pzyjacielom</u>.</i>	jęcz./ort.
błędy logiczne	podkreślenie linią falistą	<i>Włożyłem kurtkę, <u>bo było gorąco</u>.</i>	log.
fragment nie na temat	objęcie nawiasami kwadratowymi	<i>[Fragment odbiegający od tematu]</i>	tem.
błąd graficzny	podkreślenie dwiema liniami	<i>Słońce <u>śweci</u>.</i>	graf.

5. Kryteria oceniania testów i sprawdzianów (przeliczanie punktów na oceny szkolne)

System procentowy stanowi podstawę określania ocen ze sprawdzianów i przedstawia się następująco:

- ocena celująca – 100% oraz bezbłędnie wykonane zadanie dodatkowe
- ocena bardzo dobra - 100% - 91%
- ocena dobra – 90% - 76%
- ocena dostateczna 75% - 55%
- ocena dopuszczająca 54% - 40%
- ocena niedostateczna – 39% - 0%

5.1. Kryteria oceniania testów i sprawdzianów (przeliczanie punktów na oceny szkolne) dla uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych

- ocena bardzo dobra - 100 % - 85%
- ocena dobra - 84 % - 70 %
- ocena dostateczna - 69 % - 45 %
- ocena dopuszczająca - 44 % - 31 %
- ocena niedostateczna - 30 % - 0 %

6. Kryteria oceniania dyktanda

1. OCENA CELUJĄCA - 0 błędów ortograficznych;
2. OCENA BARDZO DOBRA - 0 błędów ortograficznych, 1 -2 błędy interpunkcyjne;
3. OCENA DOBRA - 1 błąd ortograficzny rażący, lub 0 błędów ortograficznych i 3 błędy interpunkcyjne; 2 błędy ortograficzne
4. OCENA DOSTATECZNA - 3 błędy ortograficzne rażące lub 2 błędy ortograficzne rażące i 3 błędy interpunkcyjne
5. OCENA DOPUSZCZAJĄCA - 4 błędy ortograficzne rażące lub 3 błędy ortograficzne rażące i 3 błędy interpunkcyjne.

Za błędy ortograficzne rażące /zasadnicze/ uznaje się:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z: rz - ż ; ó – u ; ch – h ;
- błędy w użyciu wielkiej litery w rzeczownikach własnych;
- błędy w zakresie pisowni przeczenia „nie” z różnymi częściami mowy;
- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ą, ę, on, om, en, em;
- błędy w zakresie pisowni -i, -ii, -ji w rzeczownikach.

Pozostałe uważa się za błędy drugorzędne. 3 błędy drugorzędne traktuje się w ocenie jako 1 błąd rażący. 3 błędy interpunkcyjne traktuje się jak 1 błąd zasadniczy.

6.1. Zasady oceniania ucznia dyslektycznego

1. Uczeń dyslektyczny podczas pisania wypracowań korzysta ze słownika ortograficznego.
2. Uczeń dyslektyczny pisze ze słuchu lub uzupełnia luki w tekście dyktanda.
3. Zmniejszenie wymagań odnośnie poprawności ortograficznej będzie również przejawiało się stosowaniem wobec niego następującej oceny jego błędów ortograficznych:
 - 1 błąd ortograficzny – ocena celująca
 - 2 błędy – ocena bardzo dobra
 - 3 błędy – ocena dobra+
 - 4- 5 błędów – ocena dobra
 - 6 błędów – ocena dostateczna +
 - 6-7 błędów – ocena dostateczna
 - 8 błędów – ocena dopuszczająca +
 - 9- 10 błędów – ocena dopuszczająca
 - powyżej 11 błędów ocena niedostateczna.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLASY 7 /nowa podstawa programowa/

OCENA CELUJĄCA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą, jego wiedza znacznie wykracza poza obowiązującą podstawę programową, a ponadto:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych,
- odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji,
- analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu;

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym,
- samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji,
- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego,
- krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętej racji,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski,
- interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych,
- oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej,

- pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję,
- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem,
- bezbłędnie redaguje dłuższe formy wypowiedzi,
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej;

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensory symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi,
- samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach;

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu,
- interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy;

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym,
- wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp.,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii,
- interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji,
- charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy, w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych,
- analizuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie,
- krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów,
- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym,
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy,
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania,

- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe,
- odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą;

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu,
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa;

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu,
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację;

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym,
- określa funkcję przeczytanego tekstu,
- interpretuje tytuł utworu,
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
- dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytanim tekście, w tym w satyrze,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu,
- uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich,
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki,
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych,
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,
- odczytuje sensory przenośne i symboliczne w odbieranym tekście;

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów,
- dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji,
- wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej,
- pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte celnie dobranymi przykładami,
- dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu,
- prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami,
- świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu,

- reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację,
- w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami,
- pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie,
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki,
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera,
- recytuje tekst poetycki, interpretacje głosowo z uwzględnieniem tematu,
- ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny;

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

- dokonuje korekty tworzonego tekstu,
- analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie:
 - fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem
 - słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,
 - fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły nie z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany),
 - składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie;

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników,
- żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie,
- określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu,
- rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym,
- wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu,
- rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi;

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów,
- nazywa różne motywy postępowania bohaterów,
- określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego,
- identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki,
- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu,
- wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację,
- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie,
- rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn,
- identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
- rozumie znaczenie terminów realizm i fantastyka,
- odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania,
- podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej,
- zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady,
- rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście,
- samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis,
- wyszukuje informacje w indeksie i przypisach,
- rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej,
- analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury,
- dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie,
- wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich,
- analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury,
- wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim;

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska,
- zachowuje trójdzieloną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu,
- stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów,
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia,
- stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy,
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury,
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację,
- uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów,
- redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami,
- pisze wywiad
- stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi,
- zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu
- wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną,
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika,
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji,

- recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji;

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować
- stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie:
- fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem
 - słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów
 - fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły nie z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłow, zna zasady ich tworzenia i odmiany)
 - składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie);

OCENA DOPUSZCZAJACA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który

I. Kształcenie literackie i kulturowe SŁUCHANIE

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela,
- wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi,
- słucha nagrania wzorcowej recytacji,
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu,
- rozumie polecenia,
- rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście,
- rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się;

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- czyta teksty współczesne i dawne
- odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego,
- rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady,
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo,
- wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję,
- rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim,
- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi,
- dostrzega różne motywy postępowania bohaterów,

- odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski,
- czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren,
- odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego,
- zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację,
- rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze,
- czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki,
- wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze,
- wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości,
- rozróżnia narrację pierwszo i trzecioosobową,
- rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu,
- odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog,
- rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich,
- posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton,
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym,
- dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury,
- zna terminy adaptacja filmowa i adaptacja teatralna,
- wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator),
- zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury,
- dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych;

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi,
- tworzy plan dłuższej wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje,
- wypowiada się na temat,
- stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę,
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi,
- wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji,
- przygotowuje wywiad,
- streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy,
- wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów,
- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście,
- opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne,
- stosuje narrację pierwszo i trzecioosobową,
- opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty,
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytat,
- wygłasza z pamięci tekst poetycki;

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wie, czym jest błąd językowy,
- ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego:
 - fonetyki (zna różnicę między głóską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem,
 - słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,
 - fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły nie z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany),
 - składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie;

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą, a poziom jego umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy siódmej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych.

Uczeń:

- nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności, nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności,
- nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.